

Se psem do ráje

Kuba je součástí rodiny

Rozhovor s Petrem Fejkem

Ředitel pražské zoologické zahrady Petr Fejk dnes patří k nejpoblárnějším osobnostem v zemi. Pod jeho vedením zoo překonala následky ničivých povodní, získala novou, moderní tvář a zmnohonásobila návštěvnost.

Ato všechno přesto, že Petr Fejk není vystudovaný zoolog a zvířetem jeho srdci nejbližším zůstává i po těch letech strávených v zahradě jeho pes: černý labrador Kuba.

Jak jste ke Kubovi vlastně přišel?

To bylo pár let předtím, než jsem přišel do pražské zoo. Po psu jsem toužil zhruba od patnácti let, tehdy mě kynologie opravdu chytla: začal jsem kupovat knížky, jezdil po výstavách... Ze znalostí, které jsem tehdy o psech načerpal, ostatně žiju dodnes. Tehdy jsem s rodiči bydlel v paneláku v Mostě a pes vůbec nepřicházel v úvahu, takže na splnění svého snu jsem si musel počkat až do doby, kdy jsem se postavil na vlastní nohy. Bylo to v období, kdy jsem vedl pražský rockový klub Belmondo, a Kuba měl se mnou ty první tři roky opravdu šťastný život. To víte, rockeři ožívají a kluby se otevírají až večer a v noci, takže přes den jsem měl na Kubu spoustu času a opravdu jsem se mu věnoval. V podstatě se ode mě nehnul. Ranní a dopolední rituály byly orientovány na něj, večer mě zase on doprovázel do

Belmonda a za zvuků rockové hudby, která ho kupodivu nijak nerušila, tam spokojeně proklímbal večer.

To všechno skončilo s mým nástupem do zoologické zahrady. Ta má přirozeně jiný rytmus než hudební klub, ředitel pracuje od rána většinou až do večera, takže na Kubu jsem měl najednou málo času. Zpočátku jsem byl proti tomu, aby si zaměstnanci zoo do práce vodili své psy, a samozřejmě jsem musel jít příkladem. Kuba nemohl být celý den sám doma, a tak jsem mu vyjednal, že ho budu přes den nechávat na zahradě u známých v Troji, ale nebylo to ideální a on nebyl spokojený. Když jsem se více seznámil

s chodem zahrady, zjistil jsem, že při určité úpravě režimu by přítomnost psů našich zaměstnanců nemusela vadit. Takže dnes si své psy do práce bereme, což na většině pracovišť rozhodně není běžné, a problémy s tím nemáme. Jen je nutno zachovávat dohodnutá pravidla.

Ale do zoo nesmějí jen psi zaměstnanců. Pokud vím, pražská zoo je jednou z mála zoologických zahrad u nás, kam si s sebou mohou brát psy také návštěvníci. Jak se vám toto poměrně odvážné rozhodnutí osvědčilo?

Rozhodně jsme v tomto směru nebyli úplní průkopníci, inspiroval jsem se dobrými zkušenostmi mnoha zoologických zahrad v cizině. V dnešní době se pro spoustu lidí stává pes natolik důležitým partnerem, že je pro ně nemyslitelné, aby si vyrazili ven a psa nechali doma. Já jsem navíc zcela přesvědčen, že procházku se psem po boku po zoo si Pražáci zaslouží. Tak proč jim ji neumožnit, když tomu v podstatě nestojí nic v cestě? Veterinární důvody pro zákaz vstupu zdravých psů do zoo neexistují, šlo jen

o to zajistit, aby se psi a jejich chovatelé chovali tak, jak mají. A to se zatím daří nad očekávání dobře. Důležité na začátku bylo vytvořit pro pejskaře dobré technicko-materiální podmínky a také jim dát pocit, že jsou u nás vítanými hosty. Zkrátka i v této oblasti všechno dobře „zmanažovat“. Každý návštěvník se psem dostane ke vstupence letáček s instrukcemi, jak se má chovat, sáček na případné exkrementy, po zahradě jsme za tímto účelem rozmístili speciální koše, před pavilony pítka s miskami, aby se psi mohli napít, a zařízení, kde je psy možno uvázat na dobu, než si jejich majitel prohlédne pavilon. Velmi důležitým prvkem celého systému je dozor: po celé zahradě jsou rozmístěni pracovníci v uniformách, kteří mají za úkol eliminovat nežádoucí chování návštěvníků a zároveň působit jako průvodci a informátoři.

Možná mi nebudete věřit, ale za ty téměř tři roky, co psi mají přístup k nám do zahrady, se vyskytl jen jeden závažnější problém, kdy podnapilí majitelé vypustili boxera do výběhu antilop. Naštěstí to dopadlo dobře, netrvalo to ani dvě minuty, než si vůdce stáda zjednal pořádek a psa vyhnal. To byl ale opravdu jediný případ tohoto druhu. Ani s úklidem po psech nemáme problémy, majitelé se chovají nesmírně disciplinovaně. V celé zoo nenajdete psí hovínko, nesetkáváme se s tím, že by lidé své psy nechávali pobíhat bez vodítka. Dokonce jsme přistoupili na kompromis a nenutíme lidi, aby svým psům nasazovali košíky. Zjistili jsme totiž, že mnozí z nich to chápou jako přílišnou restrikcii, která jim znepříjemní celou návštěvu zoo. Zatím se naše velkorysost vyplácí. A to nás ročně navštíví na 10 000 návštěvníků se psy. Nechtěl bych to zakřiknout, ale znovu se mi potvrdilo, co jsem tušil už dříve: že je nutno lidem vytvořit podmínky a projevit důvěru, a oni se začnou chovat slušně. Jsem přesvědčen, že u nás v sobě lidé určitou kulturnost stále mají.

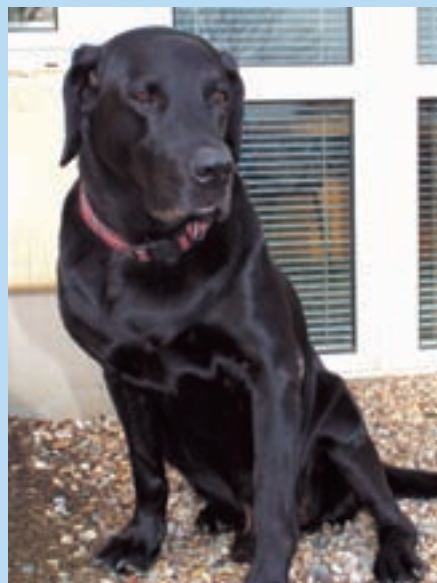
Jak si potom vysvětlujete neustálé problémy se znečištěnými pražskými ulicemi?

To je právě to, že lidé se chovají kulturně v kulturním prostředí. Jsem přesvědčen, že kdyby ulice a parky byly důkladně vyčištěny, kdyby všude byly rozmístěny sáčky a koše, kdyby město pravidelně zajišťovalo úklid ulic třeba prostřednictvím vysavačů, změnilo by se i chování lidí. Osvěta je důležitá, jsem klidně i pro brutální billboardovou kampan takového typu, jaké nedávno proběhly, ale sama o sobě nestačí. Lidem je nutno vytvořit podmínky. Myslím si, že každé moderní velkoměsto

prostě MUSÍ investovat potřebné částky i do těchto věcí a ne jen spoléhat, že to lidé vyřeší sami. Myslím, že právě na příkladu zoo jsme ukázali, že to jde.

Proč jste si vybral zrovna labradora? Byla to náhoda, nechal jste se strhnout módní vlnou, nebo se jednalo o důsledek uváženého výběru?

Tak před těmi třinácti lety labradoři ještě nebyli zdaleka tak populární, jako jsou dnes, takže módnost v tom myslím roli nehrála. A volba plemene byla pro mě jasná už dlouho, rozhodl jsem se v podstatě v době, kdy jsem měl to zmiňované „kynologické“ období. Už tehdy mi labrador učaroval. Je to pro mě ztělesnění klasického psa se vším všudy, líbí se mi, že je vyrovnaný ve všech parametrech. Přiznám se, že pro mě by bylo vyloučené mít psa malého, ale nepřijatelný by pro mě byl také pes ostrý nebo dokonce agresivní. Teď vyslovím pro mnohé kynology asi nepopulární názor, ale já jsem proti držení bojových psů běžnými lidmi. V Holandsku, pokud vím, platí absolutní zákaz, a soužití lidí a psů se mi tam zdá mnohem pohodovější, bezproblémovější. Sám jsem jako majitel psa měl několik negativních zkušeností s pitbuly a to mě v mém názoru ještě utvrdilo. Jistě že to je především záležitost lidí, ne psů, ale faktem je, že mnoho lidí tyto psy nezvládá. Předem jsem vyloučil také psy vzhledově nápadné, extrémní, jako jsou třeba šarpejové a podobná plemena. Prostě jednoznačně preferuji přirozené „psovské“ psy, mírné, hravé, přátelské, rodinné. To všechno labradorský retrívr splňuje. Úplně mě dostala povaha labradorů, jejich přizpůsobivost a to, že jsou schopni pomáhat třeba hendikepovaným lidem. S Kubou jsme chodili na akce zprostřed-

kované sdružením Helpes a mě opravdu dojímalo mnohé z toho, čeho jsem byl svědkem. Bylo to hodně sugestivní.

A co ta barva? O vás je známo, že se oblékáte téměř výhradně do černého, vybral jste si proto černého psa?

Tak ano, to připouštím, černé barvě dávám přednost, a proto jsem si i psa vybral černého. Je to zkrátka můj styl.

Asi je zbytečné se ptát, jestli Kuba splnil vaše představy.

Dokud jsem psa neměl, neuměl jsem si představit, jak dokonalé symbiózy s ním lze dosáhnout. První roky společného soužití to ještě nebylo tak výrazné, ujasňovali jsme si pozice, Kuba občas trochu zlobil, někdy utíkal... Kolem pátého roku života se s ním ale odehrála úžasná změna. Uklidnil se, dokonale jsme se navzájem přizpůsobili, porozuměli si beze slov. Téměř jsem mu nemusel dávat povely ani ho omezovat. Mezi námi vznikl vztah naprosté důvěry. Pro mě to opravdu bylo jako vzlouznutí do ráje, nemyslel jsem si, že je něco takového možné. Když jsme tak někdy seděli vedle sebe, dva příslušníci zcela rozdílných živočišných druhů, užívali si vzájemné přítomnosti a vnímali se srdcem, měl jsem pocit, že nic víc už nepotřebuji, a jen jsem si přál, aby ta chvíle vydržela věčně...

V takové intenzitě jsem nic podobného dlouho nezažil. Bez přehánění to období pokládám za jeden ze zenitů, svým způsobem za maximum, co mi život poskytl. Bojím se, že se to už nebude opakovat.

Teď se Kuba ocitl v poslední fázi života, která je zase jiná. Ve svých téměř třinácti letech už je zkrátka starý, má potíže s páteří, obtížněji se pohybuje. Stárnutí se projevuje i na jeho psychice: je tvrdohlavější, přestává poslouchat, v podstatě jakž takž dá už jenom na mě. Často chce být sám, zatímco dřív to byl věrný stín rodiny. Věci, které chce, si vynucuje vytrvalým štěkotem, jako kdyby si říkal, že ve svém věku už na ně má právo. To jsme u něj dříve neznali.

I když je jasné, že jeho život se chýlí ke konci, pro mě je obtížné si to připustit. S nikým jiným po boku jsem zatím nežil tak dlouho. Já osobně se o něj celý život starám, krmím ho, mám ho u sebe v práci i doma. Děti s manželkou občas zabrousí na téma, jakého psa si pořídíme „potom“, ale já jim takové diskuse zakazuji a zaklapávám jim psí atlasy. Život bez Kubu si prostě neumím představit. I když na druhé straně jedno vím jistě: už vždycky budu chtít mít psa.

rozmlouvala *Lea Smrčková*